

Parringskald for døve øren

Af Carsten R. Kjaer, Aktuel Naturvidenskab

Tænk dig at bruge hele aftenen i byen på skønsang og søde ord for at imponere en mulig kæreste, for så at finde ud af, at hun ikke kan høre en dyt. Og at det ikke bare gælder hende, men alle kvinder – og i øvrigt også en selv! Hvilken mening giver det så overhovedet at forsøge at kommunikere med lyd? Jeg tænker, at det er sådan græskarfrøen ville have det, hvis den pludselig indså, hvad den har gang i.

Denne lille, orange – og meget giftige – frø, lever i skove langs atlantehavskysten i Brasilien. I parringsæsonen er hannerne – som de fleste andre arter af frøer – flittigt optaget af at kvække, eller det lyder måske mere for os mennesker som svage knirkelyde, da græskarfrøen højst er et par centimeter stor. Der er dog ingen tvivl om, at de er meget optagede af deres forehavende, og de ser bestemt ud som om, at de er "ude på noget". Men lyden preller fuldstændig af på potentielle mager, da målinger i laboratoriet viser, at frøens høreorganer ikke reagerer på frekvenser omkring 5000 hertz, som frørernes parringskald ligger indenfor.

Evolution i fuld gang

Så hvad sker der lige for græskarfrøen? Det spørgsmål kan man passende stille Jakob Christensen-Dalsgaard, der er lektor ved Biologisk Institut ved Syddansk Universitet. Han er nemlig medforfatter på en artikel, som for nylig er publiceret i tidsskriftet *Scientific Reports*, hvor et internationalt forskerhold fortæller om to arter af græskarfrøer, der tilsyneladende er fuldstændig døve overfor deres egne lyde.

»Ja, det var lidt af en overraskelse at opda-

Stor er den ikke, den orange græskarfrø, som kvækker for døde øren. Foto: Sandra Goutte.

ge, at disse frøer ikke kan høre deres artsfællers parringskald – det giver umiddelbart ingen mening«, siger Jakob. »Normalt tænker vi om dyr i naturen, at de ikke bruger energi på aktiviteter, som ikke giver dem en åbenlys fordel. Og at kvække for døde øren, kan endda være en decideret ulempe, for i stedet for en mage, kan det jo være et rovdyr eller måske parasitter, der lader sig lokke«.

Jakob fortæller, at det, vi nok er vidne til her, er "evolution in action". Altså at lyd-kommunikation hos disse frøer er på vej helt ud – ligesom slangers ben, som stadig kan findes som sørgelige rester på en slanges skelet. Anatomiske undersøgelser på Cambridge Universitet i England viser, at det sansorgan i det indre øre, der reagerer på høje frekvenser i andre frøarter, er reduceret og derfor ikke længere funktionelt hos græskarfrøen. Nu mangler græskarfrøen bare at tage den adfærdsmæssige konsekvens af det, kan man næsten sige.

Fra lyd til lys

»Men man kan dog godt forestille sig, at selve adfærden stadig kan have en funktion – hvis for eksempel hunnerne finder hannens bevægelser af kvækkeposen meget forførende, når den kvækker«, siger Jakob. »Frøerne er aktive om dagen, og derfor kan det give mening at erstatte lyd-kommunikation med visuelle signaler. Vi tror, at det er det, der er ved at ske. Visuel kommunikation er jo ret oplagt, når man er skrigorange.«

Man kan også spekulere, at det faktum, at frøen er meget giftig, gør det mindre nødvendigt at skrue ned for larmen, selvom det kan lokke ubudne gæster til. At æde en af de små elskovssyge frøer er nemlig en fejl, man kun begår én gang. Så græskarfrøen har måske slet ikke travlt med at skille sig af med sin nedarvede vane med at kvække løs i parringsæsonen.

»Men at det vil ske på et tidspunkt, er jeg ret sikker på«, slutter Jakob. ■